

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1987/69
KARAR NO : 1987/71

ÖZET: Askerî Ceza Kanunu'nun
152. maddesi kapsamına girmeye
suça ait davanın adli yargı ye
rinde görülmesi gerektiği hk.

Tck. 420 und.

As Ck. 117, 130, 114

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanıklar : Ali Çirli ve İzzet Tümer

O L A Y : Konya İli, Beyşehir İlçesi, Jandarma Bölük Komutanlığında görevli olan sanık astsubayların, 22.8.1986 tarihinde Beyşehir İlçe Jandarma Bö Komutanlığı'na gelen ve kimlikleri tesbit edilemeyen ikisi erkek biri kadın üç s vil şahıs ile gündüzleri ve geceleri bölük bahçesinde oturdukları, 25-26 Ağustos 1986 gecesi sanıkların, Beyşehir Göl Restoran'dan telsiz anonsu ile bölükteki b kadın ve iki erkeği askerî araçla Göl Restorana götürdükleri, tekrar anons edere bölükte çay demletip, askerî araçla Göl Restorana çay getirtip hep birlikte içtil leri, bu sırada çevre emniyetini, kuşanmış iki jandarma eri ile sağladıkları, saat 02.30 sıralarında Göl Restorana giden görevli devriye polislerinin, buranın polis mntıkası olduğunu söylemesinden bir müddet sonra, sanıkların askerî araca yanlarındaki sivilleri de bindirerek Ortaköy'e gidip halk arasında abdal tabir edilen dört çalgıcıyı kandırıp, askerî araca alarak Canlı Balık Restorana gidip orada çalıp oynadıkları, kadını da oynattıkları, sabaha karşı Canlı Balık Resto ran'dan ayrılarak Isparta yolu üzerindeki Yenice tesislerine gidip orada içtikle çalgıcıların darbuka ve cümbüş çaldıkları, sabah saat 08.00, 08.30 sıralarında Yenice tesislerinden ayrıldıkları, sanık Ali Çirli'nin olay gecesi göreve gittik leri şeklinde tanzim ettiği bir tutanağı imza etmemesi üzerine jandarma çavuş Mustafa Güneş'i keza, jandarma er İsmail Ayıldız'ı tekme tokat ve jopla dövdüğü böylece sanıkların; fuhuş maksadı ile kadın oynatmak, asta müessir fiilde bulun mak, askerî vasıtayı özel menfaatinde kullanmak ve erleri özel hizmetinde çalıştı mak suçunu işledikleri ileri sürülerek Askerî Ceza Kanununun 152. maddesi delâle tiyle TCK.nun 420. ve Askerî Ceza Kanununun 117/1., 130. ve 114/3. maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Yurt İçi Batı Bölge Komutanlığı Askerî Savcılı ğınca düzenlenen 18.12.1986 günlü, 1986/604-394 sayılı iddianame ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Yurt İçi Batı Bölge Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 5.5.1987 gününde, 1987/45-116 sayı ile; asta müessir fiil, askerî vasıtayı özel menfaatinde kullan mak ve erleri özel hizmetinde çalıştırmak suçlarından sanıkların mahkumiyetine karar vermiş, fuhuş maksadı ile kadın oynatmak suçu ile ilgili olarak da TCK.nun 420. maddesinde unsurları belirtilen bu suçun her ne kadar Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesine atıfta bulunduğu, TCK.nun 8. babı, 1. faslında yer aldığı açık ise de; kanun koyucunun asıl amacının, Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesinin başlığı da da belirtildiği gibi ırz ve iffete tecavüz eden askerî şahısların askeri mahke melerde yargılanmaları olduğu, bu hususun Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 1.12.1986 günl

1986/138-241 sayılı kararında açıklandığı, anılan karara göre ırz ve iffete tecavüzün, bir kimsenin başkaları tarafından dokunulmaması ve saygı gösterilmesi gereken, özellikle cinsel konulara yönelik saldırı, el uzatma ve sataşma olduğu, dava konusu olayda herhangi bir kimseye yönelik saldırı, sataşma ve dolayısıyla ırz ve iffete tecavüz bulunmadığı, bu itibarla dava konusu fuhuş maksadı ile kadın oynatmak suçunda askerî mahkemenin görevli olmasıⁿ gerektirecek tecavüz unsurunun bulunmadığı gerekçesi ile davada mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Beyşehir Sulh Ceza Mahkemesi; 4.6.1987 gününde, 1987/708-486 sayı ile fuhuş maksadı ile kadın oynatmak suçundan dolayı yaptığı yargılamada, öteki suçlarla birlikte açılan davanın bir kısmının askeri mahkemede bakılarak neticelenmesi, sadece bir suç yönünden davanın görevsizlik kararı ile tefrik edilmemesi, yargılamasının bütünlüğüne aykırı olduğu gibi, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 27.1.1986 günlü, 1987/142-1986/7 sayılı kararında belirtildiği üzere olayda, sanıkların askerlik şeref ve haysiyetini rendice edici davranışları sözkonusu olduğundan, davada askerî yargı yerinin görevli olduğu, öte yandan mahkemece tecavüz unsurunun olmadığından bahisle görevsizlik kararı verilmiş ise de; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin anılan kararında açıklandığı üzere askerî suçun, askerî bir menfaati koruma amacı güden ve Askerî Ceza Kanunu tarafından düzenlenen veya yapılan atıf nedeniyle bu kanunun uygulama alanına giren suçlar olarak tanımlandığı, olayda da görevli olan sanıkların görevli oldukları sırada resmi üniformaları ile bu işi kendisine meslek edinmiş açık kimliği dahi tesbit edilememiş bir kadını Göl Restorana götürerek orada içki içtikleri, içkiyi müteakip çalgıcı temin ederek Canlı Balık Restoran'a gidip orada alev yaptıkları ve bu alev sırasında umuma açık olan yerde fuhuş maksadı ile kadın oynattıkları hususunun sabit olduğu, bu yönü ile suçun Askerî Ceza Kanunu'nun askerlik şeref ve haysiyetine dokunan suçlar ve cezalar başlığını taşıyan 11. babında yer alan 152. maddenin kapsamı içine girdiği, 152. maddede belirlenen ırz ve iffete tecavüzün sadece mağdure durumunda bulunan şahsın rızası dışında işlenmesi zorunluluğunun bulunmadığı, sonuç olarak suçun ırz ve iffete tecavüz olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu itibarla davada askerî yargı yerinin görevli olduğu gerekçesi ile mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, anılan karar da temyiz edilmek suretiyle kesinleşmiştir.

Böylece, adli ve askerî yargı yerlerinde verilen görevsizlik kararları nedeniyle, 2247 sayılı Kanununun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya Beyşehir C. Savcılığının 6.7.1987 günlü, 1987/4602 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük, Necati Karakış, Ergun Argon, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 15.7.1987 günlü toplantıda geçici raportör Hakim M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine

katılan Yardımcı Şefik Güner'in Adli, Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Caner Seben'in Askerî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay; sanıkların fuhuş maksadı ile kadın oynatmaları ve Askerî Ceza Kanununun 152. maddesinin atfı uyarınca TCK.nun 420. maddesine göre cezalandırılmaları iddiasından ibarettir.

Askerî Ceza Kanununun 1. maddesinde belirtildiği üzere, bu yasada yazılı suçlar askerî suç olduğu gibi, TCK.nunda yazılı olup da bu kanuna Askerî Ceza Kanununca açıkca atıf yapılan suçlar da askerî suç sayılırlar.

Askerî Ceza Kanununun 152. maddesi; ırz ve iffete tecavüz eden askerî şahıslar hakkında TCK.nunun 8. babında yazılı cezalar tatbik olunur hükmünü taşımakta, TCK.nunun adabı umumiye ve nizamı aile aleyhine işlenen cürümlere ilişkin 8. babında sanıklar hakkında uygulanması istenen 420. madde yer almaktadır.

Bu duruma göre; sanıklara atılı 420. maddede yazılı fuhuş maksadı ile kadın oynatmak suçu askerî suç niteliğini taşıyor görünüyorsa da, Askerî Ceza Kanununun 152. maddesinin açıkca ırz ve iffete tecavüz ibaresine yer vermesi, TCK.nunun 420. maddesinde yer alan fuhuş maksadı ile kadın oynatmak suçunun ise, ırz ve iffete tecavüz teşkil eden suçlardan olmaması ve asker kişi olmayan mağdura N.K. aleyhine, askerî mahalde işlenmemesi ve askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olmaması bakımından davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın adli yargı yerinde görülmesine ve Beyşehir Sulh Ceza Mahkemesi'nin 4.6.1987 günlü, 1987/708-486 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

.../....

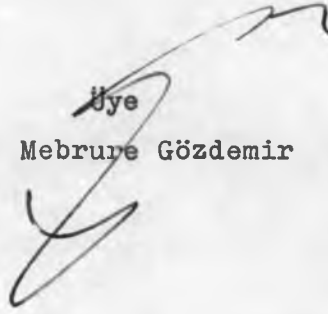
Bu görüşe, Başkan Servet Tüzün ve üyelere Mebrure Gözdemir, Ergun Argon katılmamışlardır.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Beyşehir Sulh Ceza Mahkemesi'nin 4.6.1987 günlü, 1987/708-486 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Başkan Servet Tüzün, üyelere Mebrure Gözdemir ve Ergun Argon'un karşı oyları ve oyçokluğuyla 15.7.1987 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Mebrure Gözdemir

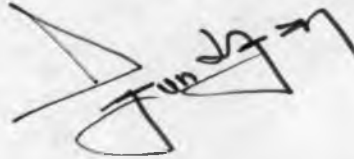
Üye
Uğur Tönük

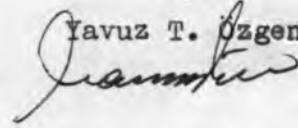
Üye
Necati Karakış

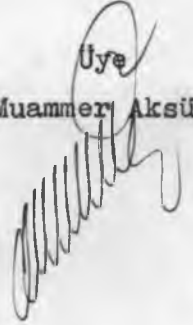
Üye
Ergun Argon

Üye
Yavuz T. Özgen

Üye
Muammer Aksüt

K A R S I O Y Y A Z I S I

Beyşehir ilçe jandarma Bölük Komutanlığında görevli olan sanıklar jandarma Astsubayı Ali Çirli ile İzzet Tümer'in olay tarihinde 25-26 Ağustos 1986 gecesi Ortaköy'e gidip canlı balık restoranda kadın oynattıkları ileri sürülerek haklarında TCK.nun 420. maddesinin uygulanması istemi ile açılan kamu davasında; görevli yargı yerinin tayin ve tesbit edilebilmesi için ırza ve iffete tecavüz eden askerî şahıslar hakkında uygulanması gereken cezaları düzenleyen Askerî Ceza Kanununun 152. maddesinin TCK.nun 8. babında yer alan maddelerde kanuni unsurları gösterilen suç nev'i ve mahiyetleri ile birlikte incelenmesi gerekmektedir.

1- 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 9. maddesinde askerî mahkemelerin hangi durumlarda görevli olacağı gösterilmiştir. Buna göre "askerî mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, askerî kişilerin askerî olan suçları ile bunların askerî kişiler aleyhine veya askerî mahallerde veyahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakta görevlidirler.

Askerî Ceza Kanununun 1. maddesinde belirtildiği üzere, bu kanunda yazılı suçlar askerî suç olduğu gibi, Türk Ceza Kanununda yazılı olupta, bu kanuna Askerî Ceza Kanununca atıf yapılan suçlar da" askerî suç sayılırlar.

2- Her iki sanık astsubay olup, 353 sayılı Kanununun 10. maddesinde yazılı askerî kişiler olduğundan, görevli yargı yerinin belirlenmesinde öncelikle aynı Kanunun 9. maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

İnceleme konusu olayda sanıklara atılı suç, TCK.nun 420. maddesinde yazılı kadın oynatma suçudur. Askerî Ceza Kanununun 152. maddesinde "ırz ve iffete tecavüz edenler" başlığı altında, ırz ve iffete tecavüz eden askerî şahıslar hakkında TCK.nun 8. babında yazılı cezalar tatbik olunur, hükmü yer almaktadır. Sanıklara atılı suçun Askerî Ceza Kanununun 152. maddesi kapsamına giren nitelikte olup olmadığının tesbiti için öncelikle, adı geçen kanunun "Türk Ceza Kanununa atıfta" bulunduğu maddelerindeki usul ve esaslar nazarı itibare alınmalıdır.

Askerî Ceza Kanununda, genelde askerî suçların unsurları gösterilmekte, bazı maddelerinde ise değişik yöntem ve esaslarla Türk Ceza Kanununun bazı maddelerine atıflar yapılmaktadır. Bu atıfların ^{bir} kısmında, Askerî Ceza Kanununun 54., 55/1., 56/a., 57/2., 58., 92/1., 146. maddelerinde olduğu gibi doğrudan doğruya kanun maddeleri; Askerî Ceza Kanununun 135. maddelerindeki gibi fasıl, ve Askerî Ceza Kanununun 49/1. ve 152/1. maddelerinde olduğu gibi bablar belirtilmek suretiyle yapılmaktadır. Bu tedvin şekline anlaşıldığı üzere kanun koyucunun, suçların

mahiyet ve niteliklerini nazarı itibare alarak atıflarda değişik yöntemlere başvuru olduğu anlaşılmaktadır.

3- Askerî Ceza Kanununun 152. maddesinde aynen "ırz ve iffete tecavüz eden askerî şahıslar hakkında Türk Ceza Kanununun 8. babında yazılı cezalar tatbik olunmaktadır. Askerî Ceza Kanununun işbu maddelerinde, yukarıda belirtildiği üzere diğer gönderme maddelerinde olduğu gibi Türk Ceza Kanununun maddelerinde ve fasıllarına yer verilmeyip, suçun niteliği "ırza ve iffete tecavüz eden" şeklinde açıklandıktan sonra, Türk Ceza Kanununun 8. babında yazılı cezaların uygulanacağı belirtilmesine ve sanığa isnat olunan ve görev uyumsuzluğuna konu olan, TCK.nun 420. maddelerinde yazılı suç, sözü edilen 8. babta yer aldığına göre, burada önemli olan ve açıklığa kavuşturulması gereken husus, adı geçen maddede kanunî unsurları gösterilen "fuhuş maksadıyla kadın oynatma" suçunun ırz ve iffete tecavüz niteliğinde bir suç olup olmadığı olmaktadır.

Askerî Ceza Kanununun 152. maddesi ile atıfta bulunulan 8. babında, "adabı umumiye ve nizama aile aleyhine cürümler" başlığı altında, Kanununun 414. maddelerinden başlayarak 447. maddesine kadar devam eden suçları kapsamaktadır.

Bu babta yer alan suçlar, hem "kişi ahlâkı" ve hemde "toplum ahlâkı" ile ilgili bulunmaktadır. Bilindiği gibi toplum ahlâkına aykırı fiillere umumi adaba karşı işlenen suçlar denilmektedir. Esasen umumi adaba (toplum ahlâkına) aykırı fiillerin belli bir ölçüde cezalandırmasında amaç; bir yönden şahsî, insan haysiyetine uygun olarak yaşamaya mecbur ederek, onun ahlâkını kuvvetlendirmek ve öte yandan aile ve toplum nizamını bozabilecek hareketleri önleyerek uygarca yaşamın temel güvencesi olan "toplum ahlâkını" korumaktır.

Birinci fasılda ırza geçme, küçükleri baştan çıkarma ve iffete taarruz gibi suçlar yer almaktadır. Bu faslın (414-418) maddelerinde ırza geçme, 423. maddelerinde küçükleri baştan çıkarma, (419., 420., 421., 422., 426., 428) maddelerinde ise iffete karşı eylemler cezalandırılmaktadır. Mevzuat kanununun gerekçesinde belirtildiği gibi bu babdaki düzenlemede kanun koyucunun amacı, aileye aşikar surette zarar veren ve Umumi Ahlâka aykırı bulunan fiilleri müessir surette cezalandırmaktadır. İffete taarruz nitelikte olan suçlar için "ferdin adab duygusunu ihlâl etmek" ve "umumi adaba tecavüz" gibi iki unsurun esas alındığı anlaşılmaktadır. İffete taarruz nitelikte olup "umumi adaba" karşı işlenen suçlar, muayyen mağdura karşı işlenmiş değildir. Bazı hallerde ise bu suçların esasen mağduru da bulunmamaktadır. Bu tür fiiller haya duygusunu "umumî iffetini" incittiği için suç sayılmaktadır. Bu gibi suçlardan toplumun haya duygusuna tecavüz vardır. Esasen, mevzuat kanununda, bu tür suçlar için umumî veya Umumi adaba açık mahallerde "haya duygusuna" veya "umumî adaba" aykırı hareketler söz konusu edilmektedir.

Kanunumuzun (419., 420., 421., 422., 426. ve 428) maddelerinde yer alan ve genel adab aleyhindeki bu suçların, kanunî unsurları incelendiğinde, eylemlerin cinsel utanç duygusunu tahrip etme ve iffete tecavüz etme nitelikte olup olmadıklarının ve ahlâkiyet unsurunun esas alındığı görülmektedir. Bu tip suçlarda korunan hukuki yarar, toplumun cinsel nitelikteki utanç duygusudur. Bu suçların mağduru

kişi değil, toplumdur. Toplumu oluşturan fertlerin cinsel ahlâkî telâkkilerine saygı gösterilmesi gerekir. Bu suç tipi toplumda mevcut cinsel nitelikte olan ve yerleşmiş bulunan utanç hissini tahrip eden fiillere karşı toplumu koruduğu gibi toplumu oluşturan fertlerinde korunmasını sağlar. Esasen bu maddelerin koruduğu cinsel ve benzer cinsel nitelikteki fiillerin alenen işlenmesi suretiyle toplumdaki cinsel utanç duygusunun tahrip edilmiş olmasıdır. Alemiyet'in de bu tür suçlarda araması bu görüşü teyid etmektedir.

Kanunumuzun 420., 421. ve 422. maddelerinde hayasızca hareketlerin özel şekilleri düzenlenmiştir. Sanıklara isnat olunan ve TCK.nun 420. maddesinde yer alan suç ise, bir erkeğin genel adaba aykırı olarak bir kadını oynatması ve kadını da oynaması ile oluşur. Ancak oynamanın "fuhuş maksadıyla ve açık veya halkın suhuletle muttali olabileceği" yarı açık mahallerde gerçekleşmesi gerekir.

Yukarıda açıklandığı üzere bu tip suç teşkil eden eylemlerde, toplumda mevcut cinsel nitelikte olan ve yerleşmiş bulunan utanç hissi/^{ve duyguları} tahrip edildiğine ve iffete taarruz, genellikle bir kimsenin veya toplumun başkalarına tarafından dokunulması ve saygı gösterilmesi gereken, özellikle cinsel konularda utanç duygusunun tahrip edilmesidir. Dava konusu eyleme uygulanması istenilen TCK.nun 420. maddesinde yazılı "kadın oynatma" suçunun unsurları arasında yer alan "adaba umumiye muayır olarak, alenen fuhuş maksadıyla kadın oynatanlar" deyimleri birlikte değerlendirildiğinde, bu suçun işlenmesi ile toplumda yerleşmiş "cinsel utanç duygusu" dolaylı olarak toplumu oluşturan fertlerin "cinsel ahlâkî telâkkileri, ar ve haya duygusuna ve utanç hissi" tahrip edildiğine göre, işbu suçun "toplumun iffetine" taarruz niteliğinde bir suç olduğunun kabul edilmesi ve bu duruma karşısında da asker kişi olan sanıklar tarafından işlenen dava konunu suçun, "askerlik şeref ve haysiyetine dokunan" ve Askerî Ceza Kanununun 152. maddesindeki askerî suçlardan bulunduğu şeklinde değerlendirilmesi gerekir.

Asker kişi olan sanıklar tarafından işlenen ve askerî suç olduğu yukarıda belirtilen suça ait davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği cihetle, çoğunluk kararına bu nedenlerle katılmıyoruz.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Ergun Arğan

